

KNJIGA OŽALOŠĆENIH

Na ovom putovanju nove bore
dobio sam na licu da se mogu
sjetiti svega onda kad se budem
gledao u ogledalu, u zoru,
kada se strijeljam, kada čekam red
i pravo da se upišem u knjigu
ožalošćenih; da ne povjeruješ,
na jednoj strani polako polako
nestaje svega, na drugoj polako
polako svega odveć je, polako
polako sam, polako, baš polako
zaljubio se u tebe, polako
debljala si se, povećavali su
polako mi i plaću, vrlo brzo
shvatio sam o čemu se tu radi.

KRUH, VINO I KONJ

Kruh nas je bio gladan, vino žedno,
pili smo sami sebe, sebe jeli
i ništa drugo, ipak jednom tjedno
pojesti smo i malo kruha htjeli
i malo vina popiti iz čaša
što stajale su tako dugo prazne
na stolu s kojeg stolnjak bio naša
zastava je i posteljina; kazne
uslijedile su brzo, sve je manje
na zalihi nas bilo, a sve više
suhoga kruha, vina mutnog sjaja,
rezali smo se na kriške sve tanje,
istodobno na slamku što nas siše
srkali se, i tako sve do kraja.

NAJAM

Unajmio sam sebe da te voli
i neprestano obnavljam taj najam
za istu cijenu, možda malo veću,
tako me, kad me boli, manje boli,
ali ti ne znaš za to, a na svoju
sreću to ne znam ni ja, samo spajam
u sebi najmoprimca s najmodavcem,
sve drugo teče ustaljenim pravcem:
proljeće stigne, rascvjetali bajam
učini sa mnom sve ono što cvijeću
ti činiš, ja izdatke samo zbrajam.

PRVA STRANA

Poletjela je patka preko ceste
pod auto što brže od nje k jugu
odlijeće, perje raznosi joj vjetar
a krv joj teče za njim, čitav metar
dugačka strijela, putokaz za tugu,
upile su je oči da je smjeste
uz druge tužne stvari takvog dana
koji, kad počne, već je dio plana
te večeri, te ceste, iste boje
kao i oko te patke u koje
smjestiti treba iznenadnu dúgu.

Na crnoj točki slućio se sudar,
odmah, na licu mjesta, oćevici
izjavili su da je mrlja krvi
na cesti slična patki koja leti,
i to se moglo vidjeti na slici
u novinama, sutra: prva strana.

PRIJEVOD

Što god si nisi ono što ćeš biti
kada te uzmem u ruke, na vrhu
svakog mog prsta promijenit ćeš svrhu,
ime i bližu povijest, ali kriti
i dalje lik ćeš, ti što samo leđa
pokazuješ mi, tako vrijeme gubi
vjernike, još do maloprije pređa
bijaše ovca, a sada te ljubi
i bog i Giotto koji ljubi ovce
gotovo više nego njega sama;
što god si nisi nego si doslovce
moj prijevod svojih stihova i drama
i priča, možda baš zbog toga šizi
anđeo koji nadlijeće Assisi.

PRAVILA

Vodu u vodu, zrak u zrak, a usne
na usne, to bi bio dobar zakon,
zakonodavci, netko uvijek krši
pravila, nema ničega što nije
na nekom drugom mjestu, pijem vodu
u vinu, ljubim zrak i usput dišem,
kršeći zakon mirovanja hodam
uvijek na neko drugo mjesto, zapad
istok je, ali sjever uvijek sjever
ostaje, zimu liječim tobom, ali
samo na tvojoj haljini se vidi
proljeće, i na šalici za čaj,
posljednjoj iz servisa, ljeto cvrčci
samelju kao tanko staklo, imam
dvostruko državljanstvo: uvijek živim
na nekom drugom mjestu poput ovog.

STARA RUSKINJA

Sjedili smo i jeli puno toga,
i previše, i previše je stakla
bilo na stolu, nije bilo druge
nego ga ili razbit ili prijeći
za manji stol, učinili smo tako
i zapjevali, pjesma nije mogla
naći nam srce kao što ni nož
ne nađe uvijek srce nego kost
pogodi, ili u prazninu, onda
sjetio sam se odjedamput stare
Ruskinje, njene pjevali smo pjesme
i bilo nam je kao i njoj jasno
da neizbježno, premda svi nam vele
ne činite to, moramo se vratit.

STRAH

Raznježim se kad vidim dim što diže
iz daleke se neke kuće, bliže

htio bih prići, pomirisat rublje
koje se suši pred njom, malo dublje

pogledati unútra preko plodne
idući njive, pričekati podne

kada na prostrt stol donese jelo
djevojka koja, čini mi se, cijelo

vrijeme se smješka i koso na prozor
gleducka, nešto privlači joj pozor,

ali to nisam ja što gledam dim
taj iz daljine kao da to snim,

znajući da je opasno na snijegu
raznježiti se, da je spas u bijegu,

ipak ne bježim nigdje nego stojim,
i bježanja i stajanja se bojim.

DVOJBA

I danas dan je kao i svi dani,
a ipak mislim da je ovaj važan,
važniji nego isti takav lani,
ne znam zbog čega, možda je to lažan
dojam, svejedno današnjemu danu
pripast će ova večer što se sprema
polako: bog od zvijezda spravlja hranu
za naše oči, ali nama drijema
već se u ovom vlaku što nas vuče
kao i lani, ovog dana istog,
na isto mjesto, ipak danu ovom
pripast će dvojba našeg uma čistog:
kako sve one račune od juče'
platiti – čekom, karticom, cash-lovom?

PRAZNE ZGRADE

U svakoj kapi kiše stoji zjena
u kojoj nebo opet gleda sebe
i šalje k nama kapi kiše, sjena
postaje britva koja noge žena
i muškaraca brije, sad se zebe
pod čelom, sad se poput ljutog hrena
snijeg sjecka, sjecka, sad pod kožom grebe
svaka nas ljuska duše, bozi trijebe
sa zemlje svoje miljenike, mlâde
da bolju starost dočekaju, stâre
da pomlade ih; svi su mrtvi, redom,
sestrica, otac, majka, mačak, slijedom
hromog plesača suze gospodâre
mijenjaju, vjetar hrani prazne zgrade.

REKLAMA

»U stošezdeset godina ni jednu sekundu nismo izgubili«, čitam neku reklamu za satove, vrijednu švicarsku marku; što bih, sebe pitam, napisao na primjer kad bih sada o sebi dao oglas da ga *Gioia* objavi (negdje u njoj, ne znam kada i zašto, to sam pročitao): moja bila bi malo drukčija, za tijelo i dušu mnogih, ovo – ako htjednu objaviti je – napisat bih dao: Ne nađoh u životu niti jednu sekundu a da u njoj uvijek cijelo stoljeće nisam izgubiti znao.

BRIJANJE

Obrijao sam lice, sad sam mlađi
rekli bi na to oni koji znaju
kakav sam katkad, ipak toj se krađi
radovati ne mogu jer na kraju
kad spremim pribor što mi pritom služi,
lamicu, četku, sapun, i kad vodu
zatvorim, shvatim ono što me stuži
pomalo: da sam, recimo, na brodu,
sirene ne bi, siguran sam, meni
pjevale, ne bi meni samom slatka
sazrela trešnja, ne bi, znam to ja;
u tebe samo malo većoj cijeni
nadat se mogu sada lica glatka
i to bi moglo potrajat dan-dva.

LABUDOVI

Zastave slijedile su vjetar, a vjetar sada
za zastavama trči, drhturi samo nada:

umiru labudovi.

Neće se više moći hodati, sve su staze
pravocrtne i noge pravocrtno ih gaze:

umiru labudovi.

Na žicama se suši oprano donje rublje,
živi se, znači, ako pomisliš malo dublje:

umiru labudovi.

Tijelo je tijelu bilo dovoljno da se duša
nauživa, a sada samo ga operuša:

umiru labudovi.

Neće se više moći moći, a nemoć nije
dosegnula još onu strahovitost od prije:

umiru labudovi.

Dobivali smo mnoga imena, osim svoja,
sada su nam ih dali, imamo ih bez broja:

umiru labudovi.

Ljubili smo se dugo, čak je i vrijeme stalo,
i stoji još i sada, pogurajmo ga malo:

umiru labudovi!

PROLAZNOST

Mislim da nismo rekli o prolaznosti ono što trebalo je reći i sada su nam ruke preuzele taj nalog, spremaju se do kraja izvršiti ga, tijelo prepuštamo im, sklono tome je, ali tko je u njemu taj što spaja kraj s krajem, nemam pojma, premda bih s malo muke mogao, možda, i to doznati ako htjela budeš na drugi način postati ona ista, ne vodeći računa o meni koji mijenjam poglede, ne znam zašto, uvijek si tako bijela onda kad govorim ti sve ovo, a kad jenjam opet si bijela, poput neispisanog lista.

ODLAZAK

Odlaze bozi, ali zato smo mi tu da ih
zaustavimo, da im ponudimo još jednu
šansu, trenutak modre tišine, priču, psalam,
Vivaldija i možda Santanu ili čak
Madonnu, da se s njima nagodimo, ovako
da kažemo im: Vi ste bozi, a mi smo ljudi,
nađimo zajednički interes, ostanite,
bit će vam kao nama, a nama kao vama.

ZIMA

Ne boj se, grijat ću te, medvjed sam, imam špilju,
dovoljno svjetlosnih je godina mi da mogu
izdržati sve zime, ne brini, pusti bilju
brigu o tome kad će proljeće jer ja mogu
naručiti ga kad hoćeš, ne moraš, ali boju
leptirima izabrat mogla bi, bilo koju,
razmisli, ja bih dao boju im tvoje kože
koja je samo tanka pregrada što me dijeli
od tebe, grijat ću te, ne boj se, drugi lože
i namještaj kad treba, ja gorim, kad bi htjeli
ugasiti me svi bi morali postat voda,
svejedno, ništa ne bi postigla ta gospoda,
ne boj se, grijat ću te.

ODOZDO

Zapalili smo zvijezde odozdo, s malo strasti preostale od jučer, u svjetlost koja danju stvara pod stablom sjenu svakoga lista ući svjetlost će svake zvijezde posebno, svakoj kući otvorit će se nebo u podrumu, u stanju naći smo sebe sebe izgubivši iz vlasti koju smo malo prije imali kao tešku opremu, kao riječi prikladne da u mraku govore se uz pratnju tišine koju dugo, češljajući se mojim prstima, sviraš grešku uvijek na istom mjestu praveći, malu laku snizilicu u skladbi što se za ništa drugo ne može upotrebit nego za pratnju glasu koji od zvijezde pjeva do zvijezde, kao note čitajući ih jasno, odozdo, poput boga, a on je samo dobar sluhist i ništa toga ne srami se, dapače, pjevušeći u basu pridružuje se tebi, ozareni živote, ako te tako smiju nazvati oni koji zapalili su zvijezde, odozdo, s malo strasti preostale od jučer.

PORAZ POEZIJE

Procvjetale su ruže, tugaljive li slike
poraza poezije, svejedno, tko će reći:
ne kupuj dami cvijeće koje te tako snažno
ponižava, ti nećeš, zasigurno ne, veći
manji su manje-više, a manji samo lažno
uvećani su, ruže polako na kubike
izvlače krv im, zatim latice padnu, padnu
gaćice, padnu mnoge odluke, padne mrak,
samo su tijela bijela; ne kupuj cvijeće dami,
kupuj ga njenom psu, povedi ga u radnu
sobu, na stol ga stavi, u vazu, to te mami
u pjesmu, usporedi sjaj što ga ima lak
na stolu i na njenim noštima koji grebu
gore od svake ruže, ne kupuj dami cvijeće!

PAS

Kao da kašlje laje pas u daljini, slušaš taj lavež dok se nebo nagine kao zdjela iz koje dan polako istječe, tvoja sjeta hrana je zvijezđu, pasji dvopek, još uvijek kušaš oprezno svaku vrstu riječi jer ima cijela hrpa ih koje ti se gade, zar nije šteta jer baš ti takve sada nedostaju za rime u koje bacaš svoje godine, večer škripi, kao da kašlje laje još uvijek pas, u pluća uvlači vrijeme, znaš li kamo se preko zime skrivaju cvrčci? ništa ne želi od svanuća, a poslije još manje, što želiš zdipit zdipi do tada, dok još kao da laje kašlje pas.

POPLAVA

U sebi postao sam nekako nalik rijeci,
neprestano mi nešto govori: mirno teci,
a ja bih htio malo podivljat, prekoračit

jednu i drugu svoju obalu da u polje
suncokreta se mogu preliti, da se bolje
napijem sunca onda kada se počne mračit,

da može tužna zlatna ribica što u zdjeli
staklenoj kruži, vidjet šarana, jer to želi
oduvijek, da se poljsko strašilo u lađara

preobrazi, u čunu od novinskog papira
da doplovi do dvorca na brdu, gdje se svira
mazurka, prije nego princeza sasvim stara

ne postane, na groblje da dospijem gdje više
nikoga nema tko bi plakao, jer i kiše
tu prestale su, da se razlijem, jer se bojim

nekako da ću možda postati želatina;
neće bit negativnih posljedica tog čina:
podivljat ću i onda krenuti tokom svojim.

HRVATSKI PJESNICI

Hrvatski pjesnici su hrvatski pjesnici
i u tome je problem; da su to francuski
pjesnici sve bi bilo u redu, ne bi se
gnjavili s pravopisom, ne bi se mučili
sa S. S. Kranjčevićem, imali bi Baudelairea
i Faunovo popodne za uzor, a ne Starca
Milovana, jer njega pjevali bi uz gusle
mladoga Meriméea, bili bi u Parizu
a ne u Zagrebu i ne bi ulazili
i izlazili, kao iz lifta, iz svog Društva,
svaki bi svoje društvo imao *sous le ciel
de Paris, à la belle étoile* pjevali bi
zajedno Marseljezu i rušili Bastille
i ne bi pod rep konju gledali nego pili
konjak bi i na njemu jahali bi kroz lijepu
njihovu, imali bi vikendice u Cannesu,
a ne na Krku, Braču i drugim otocima
na koje gol kad dođeš i odeš gol, de Gaulle
bio bi im general, a kaplar zna se, mogli
umrijet bi na mostu Mirabeau, prevedeni
bili bi preko vode velike, a ne preko
kapaljke, vikali bi svi uglas: *Vive la France!*

Hrvatski pjesnici su hrvatski pjesnici
i u tome je problem veliki, *grand problème.*